

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. III. Satisfit præcepto Tridentini, si in publico concursu, etiam feriali, per Ædituum, de mandato Parochi, fiant denuntiationes. Utrobique tamen, si sponsi sint ex diversis Parochiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Hostiensis: C. 6. de Sent. excom.

CONCLUSIO III.

Satisfit præcepto Tridentini, si in publico concursu, etiam feriali, per Aedituum, de mandato Parochi, fiant denuntiaciones. Utrobique tamen, si sponfi sint ex diversis Parochiis.

40. Denuntiare debet proprius Parochus, et Canon. Trid. Pontius.

EX verbis Tridentini nimis manifestè constat, quis denuntiare debeat, scilicet proprius Parochus: Ter, inquit, à proprio contrahentium Parocho..... denuntietur, peccatis illis (ait Pontius sup. n. 9.) qui volunt contrahere, ut explicat Constitutio Mediolanensis c. 4. 10. & 18 ubi etiam præscribit modum explorandæ libertatis aut voluntatis contrahentium. Hæc ille.

Quæ utique Constitutio intantum approbatur ab universali Ecclesia, in quantum Rituale Romanum sup. ait: Has autem denuntiaciones Parochus facere non aggredietur, nisi prius de utriusque contrahentis libero consensu sibi bene confet.

Sed numquid habito libero consensu utriusque contrahentis, Parochus per seipsum tenetur facere has denuntiaciones; an verò sufficit, quòd per alium eas faciat? Quamvis (inquit Pontius sup. n. 9.) Concilium dicat fieri debere per Parochum proprium, in hoc tamen à jure recessum est apud nos; fiant enim per aedituum, licque servatur in praxi.

Idem docet Sanchez lib. 3. disp. 6. n. 5. & Alii communiter. Quia Tridentinum concedit ibi, ut de licentia Parochi alius Sacerdos possit assistere Matrimonio: ergo à fortiori poterit Parochus dare licentiam alii, faciendi denuntiaciones, quod multò minus est; arg. Reg. 53. de Reg. juris in 6. Cui licet quòd est plus, licet utique quòd est minus.

Huic consonat Regula Ulpiani in l. 2. ff. eod. Non debet cui plus licet, quòd minus est non licere. Adde Reg. 35. de Reg. juris in 6. Plus semper in se continet, quòd est minus. Et Reg. 72. eod. Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per seipsum. Ergo Parochus, qui per aedituum suum denuntiat Matrimonio, perinde est, ac si per seipsum denuntiar. Et Parochus, qui per alium Sacerdotem potest assistere Matrimonio, quòd plus est, etiam potest per alium Matrimonium denuntiare, quòd minus est in eodem genere; quoniam denuntiare est aliquod præambulum, seu via ad contrahendum Matrimonium.

Præterea: cap. fin. de Clandest. despons. similiter habetur, denuntiaciones faciendas

esse per Presbyteros; & tamen Hostiensis ibi super verb. Presbyteros, cum Aliis, quos citat Sanchez sup. explicant, per Parochos, vel alium de ipsorum licentia, per cap. Mulieres, in fine, de Sent. excom. ibi: Cum is committat verè, cujus auctoritate & mandato committi probatur. Ergo etiam is verè denuntiat, cujus auctoritate & mandato denuntiar probatur. Sed hæc Consequentia non est firma, ut patebit ex alibi dicendis.

Deinde, dicit aliquis: Tridentinum in Decreto irritante Matrimonium, aliter quam præsentè Parocho factum, expressis verbis significat substitutionem alterius valere, ibi: Vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia. Porro in Decreto præcipiente denuntiaciones fieri per proprium Parochum, nulla fit mentio substituti seu substitutionis.

Respondeo: idè in Decreto irritante fit mentio substituti seu substitutionis, quia Concilium voluit, ut Parochus non posset quemcumque substituere, sed solum Sacerdotem; & idè necessarium fuit ejus meminisse: at verò in Decreto præcipiente, Concilium reliquit rem in communibus terminis, ut Parochus videlicet posset quemcumque substituere; & idè nulla ibi fuit facta mentio substituti seu substitutionis. Igitur hic nullus recessus à jure, quidquid dicat Pontius supra; quia verba Tridentini intelligenda sunt secundum alia jura, supra allegata, de proprio Parocho, per seipsum, vel per alium, de ejus licentia, denuntiantè.

Potius receditur à Tridentino, seu ut melius dicam, à verbis Tridentini, quando denuntiaciones fiunt in publico aliquo concursu, etiam feriali, & extra Ecclesiam. Nam dicit Tridentinum: Diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnias publicè denuntietur &c. Et tamen denuntiaciones posse fieri in publico aliquo concursu, etiam feriali, & extra Ecclesiam, docet Sanchez sup. n. 9. & 10. Trident. jubet (inquit hic Auctor) denuntiaciones diebus festivis, & in Ecclesia inter Missarum solemnias faciendas esse: at idem credo esse, si extra Ecclesiam in locis competentibus, ut in prædicationibus magna populi copiâ confluyente, fierent. Probatur; quia eodem modo dicitur d. cap. fin. denuntiaciones debere fieri in Ecclesia, & tamen posse fieri extra in hoc casu, docent ibi Hostiens. super verbo: In Ecclesiis, & Alii.

Si objicias: indecens est, de Sacramento extra Ecclesiam tractare. Respondet Sanchez: Textus hoc non considerat; si enim Matrimonium ipsum licitè extra Ecclesiam contrahitur, cur non denuntiaciones?

Et ratio est: quia finis illius Decreti est, ut ad multorum notitiam Matrimonium perveniat, quòd faciliùs impedimenta detegant.

43. Objeccio ex Trid.

Solvitur

Pontius

44.

Denuntiaciones possunt fieri extra Ecclesiam, ex Sanchez.

Probat. Hostiensis: 45.

Solvitur objeccio.

Alia probatio ex ratione.

gan-

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

gantur: diebus enim festiuis inter Missarum Solemnia ingens hominum copia solet confluere in Ecclesiam. Cùm ergo sufficientissime huic fini satisfiat, quando in locis publicis, ubi est major populi concursus, fierent, satis erit. Ita Sanchez sup. n. 9.

46. Possunt fieri denuntiationes die non festivo. Et Sanchez.

Et continuò n. 10. prosequitur dicens: Hinc infero eadem ratione idem dicendum esse, quando non esset dies festiva; at aliqua ex causa est magnus populi concursus ad Ecclesiam; ut quia est festus vocationis illius Ecclesiæ dies; vel quia insignis Concionator habet concionem: quia satisficit Concilii fini; & eadem prorsus militat ratio. Hæc ille.

Idem sentit Dicastillo.

Igitur tametsi tali casu recedatur, in rigore loquendo, à verbis Tridentini; haud equidem à mente ejus, quæ est anima legis; nam mens ejus colligitur ex fine; finis autem melius obtinetur, quàm si corticem verborum sequeremur. Neque enim (inquit Dicastillo sup. n. 219.) ita materialiter accipienda est Ecclesia, ut nomine Ecclesiæ ad prædictum finem non veniat intelligendus tunc ille locus, in quo finis legis & mens Legislatoris plenè obtinetur, & impletur, quin vox Ecclesia, etiam ad talem concursum, juxta notionem vocis, possit extendi.

47. Oppositum docet Pontius, scilicet à consuetudine.

Interim oppositam sententiam amplectitur Pontius supra n. 6. dicens: Ex his colliges, eas denuntiationes debere fieri in Ecclesia, ut constat ex omnibus adductis. Quare non possunt fieri extra Ecclesiam, etiam si locus sit aptus, ut ad multorum notitiam perveniat: nisi fortè alicubi consuetudo fuerit, ut ejusmodi edicta voce præconis præponantur in vicinia Parochiæ. Nam ejusmodi consuetudinem, etiam post Tridentinum, servari posse ex consuetudine immemorabili, constat ex quadam Declaratione Card. quæ est apud Farinacium pag. 270. in hæc verba:

Consuetudo potest esse legitima. ax Declar. Card. apud Farinacium.

An omisso edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonii ex Consuetudine Synodalibus diæcesis, & ex consuetudine immemorabili, quam servandam esse, etiam post Concilium Tridentinum, Congregatio declaravit, reddat Matrimonium clandestinum, prolemque illegitimam, perinde ac si Matrimonium contractum esset sine Parocho & testibus. Congregatio respondit negative.

Ex qua Declaratione planè colligitur, sicut immemorabili consuetudine induci potuit, ut non essent denuntiationes præmittendæ; ita etiam eadem consuetudine post Tridentinum induci posse, ne denuntiationes in Ecclesia fiant, sed in alio publico loco & præconis voce. Hactenus Pontius.

48. Idem Autor sentit. quod in feriali die ne

Qui ibidem n. 7. sic ait: Quare observandum est, eas denuntiationes debere fieri tribus diebus festiuis, id enim expressè decernit Concilium Trident. & explicat Mediolanense d. tit. c. 2. Ut in illis festiuis diebus

fiant, qui Ecclesiæ precepto servantur. Quæ in feriali aliquo nec semel denuntiationes extat apud Farinacium pag. 269. in hæc verba: Episcopus ob vicinitatem temporis, prohibita sunt nuptiæ, omittere potest denuntiationes secundum prudentiam suam judicium, non tamen jubere ut in diebus festiuis fiant. Quare non placet, quod concitat docet Tho. Sanchez disp. 6. n. 10.

Unde neque in eo dispensare potest Episcopus, contra eundem Sanctum dicitur n. 6. cùm expressè prohibeantur etiam extraordinariè facere, si rectè expendantur verba Declarationum; maxime cùm in illa qua subfit causa, omitti possint de Episcopi judicio. Sine peccato ergo mortali festiuis diebus fieri non possunt denuntiationes, aliàs nullius erunt momenti. Sic sentit Riccius in praxi Decis. 257. n. 3.

Qui probare deberet, tum, quod declaratio sit Authentica post Urban. 8. tum, quod quòd loquatur de diebus festiuis, ut supra bus loquitur Tho. Sanchez, ad idem ex causa aliqua est magus concursus in Ecclesia.

Et verò nescio, quod tantum amplexum sit in illa festivitate dierum ut faceret peccatum mortale denuntiare in die feriali, dummodo per hanc denuntiationem finis Decreti perfectus, aut saltem reque perfectè possit obtineri. Et idem dico de Ecclesiis, non Missarum solemnibus. Hæc ergo præconis Tridentinum; quia communitè in illis diebus, & in illis locis, ac temporibus, solet fieri major confluxus populi, qui necessarius est, ut melius impedimenta detegantur.

Profectò quis nesciat, denuntiationes fieri sub finem concionis, quæ tamen in concionibus plerumque fit extra Missarum solemnitas. Idque quia sæpius major est concursus populi ad concionem, quàm ad Missarum solemnem. Ac proinde non oportet regulariter Concilium tam rigidè præcepisse loca denuntiationum, sicut ipsas denuntiationes; dummodo in illis locis & temporibus fiant, quæ magis servant ad obtinendum finem Concilii.

Audiamus Synodum Meslinensem de Sponsal. c. 2. Proclamationes Matrimonii in tribus distinctis Dominicis vel festiuis diebus sub summo Sacro vel concione, aut aliquo loco frequenti populi conventu fieri debent.

Sed nunquid, interrogat quisquam, denuntiationes fieri debent in pluribus Ecclesiis, & non sufficit ut in una, in qua videlicet sponsi de factò habitant? Denuntiationes faciendas esse in omnibus Ecclesiis loci, contrahebentes habitant, vel saltem in pluribus, & tot, ut verisimile sit pervenitur ad omnium notitiam, olim docuit Innoc. d.

B O
Sac
pa

fin. de Cland. despons. eo quod ibi precipiantur denuntiationes fieri in Ecclesiis, & quia, cum tractetur de peccato vitando, ne Matrimonia prohibita contrahantur, cautius agendum est, quam in aliis, ubi requiritur publicatio.

Verum hodie hæc sententia evanuit, & censent omnes, sufficere aliquando, quod in una Ecclesia fiant denuntiationes. Nec obstat d. cap. fin. quia sicuti loquitur in plurali de Ecclesiis; sic etiam loquitur in plurali de Matrimoniis. Et præterea, Concil. Tridentinum loquitur de Ecclesia in singulari.

Ad rationem autem respondetur: Satis cautè agi pro vitando peccato, dum fiunt trinitæ denuntiationes in una Ecclesia inter Missarum solemnias, nisi in casu particulari aliter expediret, quod iudicium relinquimus Episcopo, qui tunc poterit mandare, ut in pluribus Ecclesiis fiat denuntiatio.

Rogas; in qua Ecclesia debeant fieri denuntiationes? Respondeo: in Ecclesia Parochiali, quod significat Tridentinum dum ait: A proprio contrahentium Parocho. Unde si uterque sponsus est de eadem Parochia, sufficit, ut in una illa Parochiali Ecclesia fiant denuntiationes: sin autem sponsi sint de diversis Parochiis, utrobique. Ita declararunt Cardinales apud Farinacium hisce verbis: Quando Matrimonium contrahitur inter duos de diversis Parochiis, debent in ambabus fieri denuntiationes.

Quod etiam præscribitur in Rit. Romano tit. de hoc Sacramento, ibi: Si verò vir & mulier Parochiæ sint diversæ, in utraque Parochia fiant denuntiationes. Atque expressè præcipitur à Synodo Mechliniensis Tit. de Sponal. c. 3. Quodcumque Matrimonium contrahere volentes, sunt diversarum diocesium, decanatum, vel parochiarum; Parochus unius ad Matrimonii solemnizationem non procedat, nisi & omnes proclamationes in Ecclesia sua fecerit, nullamque intellexerit canonicum impedimentum; & similiter Parochus alterius desponsorum, omnes tres proclamationes fecisse, & nullum canonicum impedimentum denuntiatum esse, ex testimonio eiusdem Pastoris certò cognoverit, vel de dispensatione Ordinarii ipsi confiterit.

Et ratio est: quia impedimenta viri possunt esse occulta in Parochia mulieris, & vice versa, impedimenta mulieris in Parochia viri; sicque frustrarentur denuntiationes sine suo, id est, detectione impedimentorum. Et ita videmus in praxi servari.

Dissentio tamen aliqua est inter DD. in quibus Parochiis debeant fieri. Pontius sup. n. 5. existimat debere fieri in Parochiis, in quibus de facto habitant, sive in eis tantum Ecclesiis (ut ipse loquitur) de quarum Parochia sunt. Nam, inquit, cum Tridentinum

dicat, eas debere fieri à proprio Parocho, declarant Cardinales, proprium Parochum esse, in cujus Parochia contrahentes habitant tempore, quo Matrimonium contrahitur. Et in alia Declaratione expressè dicitur, ut quando Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, qui à parvo tempore in aliquo loco habitant, & non sunt de vagabundis, proprium Parochum esse, in cujus Parochia habitant tempore, quo contrahunt Matrimonium.

Et in Regimine Ecclesiæ Bononiensis sub Cardinale Prælato p. 3. de Sacramento Matr. pag. 158. sic habetur: Post tres denuntiationes factas in Ecclesia Parochiali, cui iam sponsus, quam sponsa subditi erant &c. Et sæpè ibi inculcatur, debere fieri in Parochia, & testimonium ferendum à Parocho, ad quem pertinet Matrimonii celebratio.

Et in Constitutionibus Mediolanensibus lib. 4. de Sponalibus c. 10. injungitur: Ne quis Parochus denuntiationes in Ecclesia faciat, nisi presentibus eisdem contrahentibus: & si forte fuerint ex diversis Parochiis, ne denuntiet, nisi ab altero Parocho certior factus sit de postulatu & consensu illius, qui suæ est curæ subiectus.

Quæ idè adduco, ut ostendam, quomodo ea Concilia Mediolanensia & Bononiensia, quæ Tridentinum secuta sunt, & approbata per Congregationem Cardinalium, ut in ipsis habetur, intellexerint Tridentini Decretum de denuntiationibus faciendis in parochiali Ecclesia.

Existimo itaque de jure in prædictis præcisè Parochiis debere fieri: an verò in aliis etiam fieri expediat, relicto existimo Episcoporum iudicio. Nam in Regimine Ecclesiæ Bononiensis part. cit. pag. 157. col. 2. in principio hæc habentur: In his igitur aut aliis huiusmodi casibus, in quibus aliqua existere posset difficultas; sive etiam cum dubitatur, in qua Parochia fieri debeat denuntiatio, Parochus ab eodem Illustrissimo Archiepiscopo quid agendum sit, accipere debet. Hæc ibi. Hucufque Pontius.

Igitur, secundum hunc Auctorem, denuntiationes faciendæ sunt non in parochiis, in quibus maximè noti sunt sponsi; sed in quibus de facto habitant, contra Sanchium sup. disp. 6. n. 6. ubi sic ait: Debent hæc denuntiationes fieri in utriusque parochiis, ubi diutius versati sunt, & principaliorem habent larem; & verisimilius est fore, ut sciantur impedimenta. Probarur; quia idè fiunt, ut contrahentium impedimenta detegantur: at cum brevem moram in aliqua Parochia contraxere, ignoti sunt, impedimenta que ignorabuntur.

Et confirmatur: quia ob similem rationem præceptæ sunt denuntiationes, d. cap. finali, quod Tridentinum innovat, & tamen

habitans, ex Decl. Card.

55. Et constitutione Ecclesiæ Bononiensis

ac Mediolanensis

56. Sanchez existimat in illis fieri debere, in quibus sunt notissimi sponsi, & probat.

Confirmatur

Innoc. ibi n. 1. Aliique asserunt, faciendas esse in Ecclesia, ubi est parentum utriusque antiqua habitatio; quia ibi melius scientur impedimenta. Et ita tenet Segura dicens, sic declarasse Cardinales, 2. p. Directorii iudicium c. 16. n. 19. Hinc infertur, non opus esse fieri in parochia, in qua est moderna habitatio. Quia id nullo jure petitur, & esset nimium multiplicare denuntiationes. Hæc ille.

57. *Servanda est consuetudo loci. Coninek. Aversa.*
Quem sequitur Coninek disp. 27. n. 50. nisi quod dicat: Credo consuetudinem habere, ut simul etiam fiant in loco, ubi de facto habitant ac contrahunt. Et hac in re laudabiles consuetudines particularium locorum servandæ sunt. Quod etiam notat Aversa q. 7. sect. 1. §. *Debentque*, in fine, dicens: Sed in hoc servanda erit consuetudo locorum, & instructio Prælatorum, juxta eorum rationabiles observantias.

Sed & hoc Pontius non negat, ut patet ex ejus verbis sup. relatis. Immo dicit: Ego quidem, si viderem Declarationem Cardinalium, istorum (intelligit Sanchium & ejus sequaces) opinioni acquiescerem. Ceterum neque lego in his, quas ediderunt Farinacius atque Rebellus, quin potius ex his, quæ excusæ habentur, ego colligo in eis tantum Ecclesiis debere fieri proclamationes, de quarum parochia sunt. Hæc ille.

58. *Sententia Aversa.*
Ego, ut dicam, quod sentio, satis probabilem video sententiam Pontii, considerando præcisè verba Concilii Tridentini; sin autem attendamus finem hujus constitutionis, sententia Sanchii apparet mihi verior: nam in illis parochiis, in quibus diutius habitant, & adhuc de facto habitant amici & consanguinei, facilius possunt detegi impedimenta, quam in illa parochia, in qua à parvo tempore habitantur, & ubi adhuc incogniti sunt.

59. *Sententia Herinx.*
Nec obstat: quod Parochus actualis habitationis debeat assistere Matrimonio; quia hæc assistentia solum requiritur ad præbendum testimonium de contracto Matrimonio, quod æquè potest præberi à Parocho unius loci, quam alterius. Unde etiam sufficit, ut alibi dictum est, alterutrum Parochum assistere, tamen si contrahentes sint diversarum parochiarum; at verò uterque Parochus debet facere denuntiationes, nisi forè, ut notat Dicastillo sup. n. 218. tam propinquæ sint parochiæ, ut in alterutra factæ sufficiant ad impedimenta manifestanda.

Optimum sanè, in his omnibus attendere ad consuetudinem loci, in quo Matrimonium contrahendum est, & secundum eam operari. Securissimum est (inquit Herinx hic disp. 5. n. 33.) ut in utroque loco fiant denuntiationes. Difficile quoque est improbare, quod tali casu habuerit praxis loco-

rum, Ordinariis probata. In rigore tamen juris videtur prior opinio (pura Pontii) verior: servato moderamine, quod dicitur ratio, ut nimirum in parochia præcedenti sit inquisitio, qualem circumstantiæ personarum exegerint; addito, si videatur, jure merito contrahentium de carentia impedimenti. Hæc ille.

Rogat aliquis; an subinde sit licitum, ut quas, vel etiam omnes denuntiationes teneat? Responso in promptu est, utpote:

CONCLUSIO IV.

Omitti possunt omnes denuntiationes, vel aliquæ, si fuerit probabilis suspicio, Matrimonium malitiosè impediri posse. Consuetudo requiritur ad compensationem Ordinarij, per se loquendo.

Primam partem expressè veritate præstat Concil. Tridentinum sess. 24. de Matrimon. c. 1. dicens: *Quod si aliquando probatum fuerit suspicio Matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat; vel saltem Parochus, & duobus vel tribus testibus per professionem Matrimonium celebratur.* Id est loquitur Aversa sup. sect. 2. §. *Juxta eam causam* si præcederint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat; vel saltem Parochus, & duobus vel tribus testibus per professionem Matrimonium vi aut dolo, aut quocumque modo iniquo & injusto. Alioquin, si solum timeatur, quemquam consilium five suasionem & exhortationem conaturum inducere alterum ex contrahentibus, hæc diceretur malitiosè impedire. Hæc ille.

Et Pontius sup. c. 32. n. 2. Non, nisi malitiosè impediri, qui iuste impediri non potest, filius indignæ vult nubere, etiam si non floraverit, vel sponsalia contraxerit, quæ graviora incommoda resultabunt in Matrimonio, quam ex omissione. Quare digne ter judex Ecclesiasticus perpendere debet, quibus ex causis timeatur parentes aut res impedire; solent enim in hoc tentare fraudes latere. Ita Basilius.

Præterea bene notandum est; Tridentinum non dixisse, tunc tantum possent omitti denuntiationes, quando est certum, quod impedietur malitiosè: sed quando probabilis fuerit suspicio, Matrimonium malitiosè impediri posse. Neque enim pia mater Ecclesiæ vult obligare suis præceptis merè positivis, tunc solum, quando certum grave damnum sequitur ex observatione; sed etiam, quando est probabile periculum, aut suspicio ejusdam, quod valet pro multis aliis casibus. Inque

B O N
Sac
pars